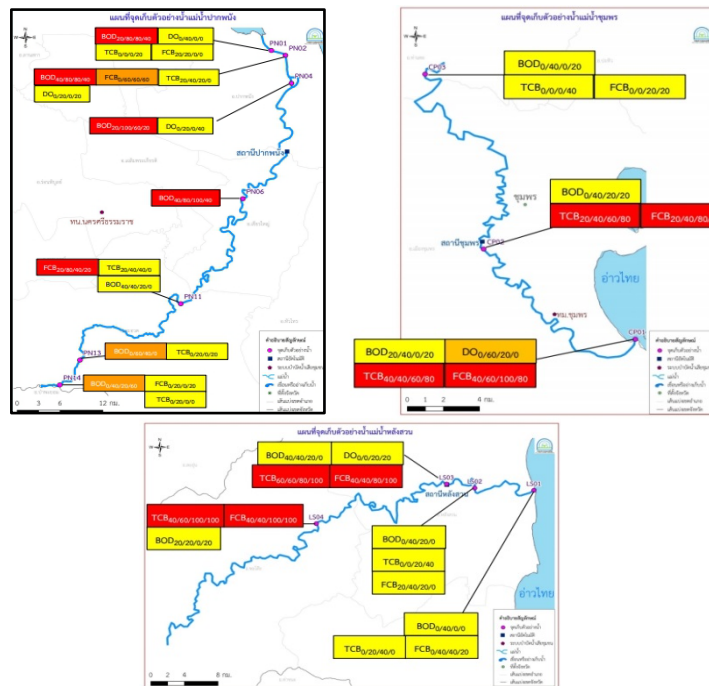

(ร่าง) แผนปฏิบัติการยกระดับคุณภาพน้ำลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน

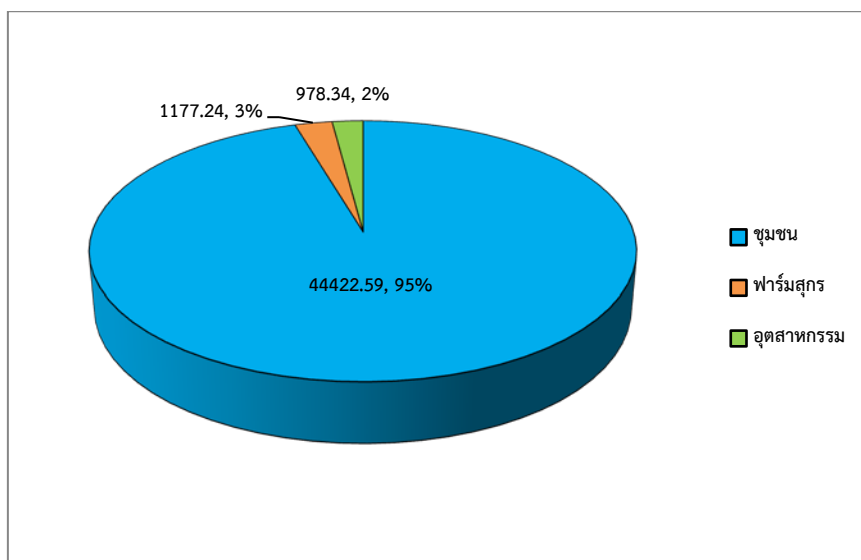
ส่วนแผนงานและประมวผล กองจัดการคุณภาพน้ำ

พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน มีแม่น้ำสายสำคัญ ประกอบด้วย แม่น้ำปากพนัง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3 แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถใช้นโยบายขึ้นในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และการเกษตร แม่น้ำชุมพร เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3 แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถใช้นโยบายขึ้นในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และการเกษตร และ แม่น้ำหลังสวน เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 2 สามารถใช้นโยบายขึ้นในการอุปโภคและบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน การอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง การว่ายน้ำ และกีฬาทางน้ำ และเป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3 สามารถใช้นโยบายขึ้นในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2557 - 2561) พบว่า แม่น้ำทั้ง 3 แห่ง ไม่เป็นไปตามประเภทการใช้ประโยชน์ที่กำหนด โดยแม่น้ำปากพนัง มีพารามิเตอร์ที่เป็นไปตามมาตรฐาน ได้แก่ ออกซิเจนละลาย (DO) แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) และแอมโมเนีย ($\text{NH}_3 - \text{N}$) พารามิเตอร์ที่เกินมาตรฐาน ได้แก่ ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ส่วนแม่น้ำชุมพร และแม่น้ำหลังสวน มีพารามิเตอร์ที่เป็นไปตามมาตรฐาน ได้แก่ ออกซิเจนละลาย (DO) ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) พารามิเตอร์ที่เกินมาตรฐาน ได้แก่ แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) และแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) รายละเอียดแสดงดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 แผนที่จุดเก็บตัวอย่างน้ำพื้นทีลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน

จากการประเมินปริมาณความสกปรกจากแหล่งกำเนิดมลพิษที่ระบายลงสู่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน มีปริมาณความสกปรกที่ระบายลงสู่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน รวมทั้งสิ้นประมาณ 11,270.3 กิโลกรัมบีโอดีต่อวัน โดยแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีสัดส่วนปริมาณความสกปรกมากที่สุดที่ระบายลงสู่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน คือ ชุมชน รายละเอียดแสดงดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 แสดงสัดส่วนปริมาณความสกปรกจากแหล่งกำเนิดมลพิษแต่ละประเภทที่ระบายลงสู่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน

เพื่อให้คุณภาพน้ำในแม่น้ำปากพ่วง แม่น้ำชุมพร และแม่น้ำหลังสวน เป็นไปตามกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ที่กำหนด จึงได้จัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการยกระดับคุณภาพน้ำลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน โดยมีระยะเวลาในการดำเนินงานตั้งแต่ปี 2564 - 2570 เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานแก้ไขปัญหา ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยได้กำหนดมาตรการการดำเนินงาน 5 มาตรการ ได้แก่

มาตรการที่ 1 ป้องกัน ควบคุม กำกับดูแล และบังคับใช้กฎหมาย โดยการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษ มีการส่งเสริมให้ชุมชนที่อยู่ริมน้ำมีการติดตั้งถังดักไขมัน รวมทั้งให้คำแนะนำกับสถานประกอบการที่อยู่ริมน้ำในการจัดการน้ำเสีย

มาตรการที่ 2 ลดการระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำ โดยการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ริมน้ำมีการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนเพิ่มเติม เพิ่มประสิทธิภาพระบบ

รวบรวมน้ำและระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนที่มีอยู่เดิม โดยการปรับปรุงและขยายแนวท่อรวบรวมน้ำเสีย และปรับปรุงระบบบำบัดน้ำเสียให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรมีการ ดำเนินการตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) ทั้งในด้านการเพาะปลูก การปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีการส่งเสริมการนำน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วกลับมาใช้ประโยชน์ และ ประเมินศักยภาพในการรองรับมลพิษของแม่น้ำปากพ่อง แม่น้ำชุมพร และแม่น้ำหลังสวน เพื่อกำหนดอัตรา การระบายมลพิษลงสู่แหล่งน้ำ

มาตรการที่ 3 ติดตามตรวจสอบ และเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ โดยติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในแม่น้ำ ปากพ่อง แม่น้ำชุมพร และแม่น้ำหลังสวน พร้อมทั้งเฝ้าระวังคุณภาพน้ำโดยสถานีตรวจวัดคุณภาพน้ำอัตโนมัติ

มาตรการที่ 4 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งน้ำ โดยการปรับปรุงและพัฒนา แม่น้ำ คูคลองและพื้นที่โดยรอบให้ใสสะอาด กำหนดมาตรการเปิด - ปิดประตูระบายน้ำเพื่อเพิ่มการไหลเวียน ของน้ำ และให้มีการจัดระเบียบสิ่งรูกล้าลำน้ำ

มาตรการที่ 5 สร้างการมีส่วนร่วม และจิตสำนึกให้กับทุกภาคส่วน โดยการจัดอบรมสร้างเครือข่าย ภาคประชาชนในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำและการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิด พร้อมทั้งมีการเสริมสร้าง ศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการน้ำเสีย

ทั้งนี้ กรมควบคุมมลพิษได้จัดส่ง (ร่าง) แผนปฏิบัติการยกระดับคุณภาพน้ำลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตอนบน พ.ศ. 2564 - 2570 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และจะได้จัดส่ง สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเพื่อประกอบในการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำ ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน ซึ่งมีคณะกรรมการลุ่มน้ำเป็นแกนหลักในการประสานเครือข่ายและเชื่อมโยง ภาคส่วนต่างๆ ในระดับพื้นที่ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมในพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อน ติดตามประเมินผล และกำกับการดำเนินงาน วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และร่วมให้ข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผน โดยหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถ นำมาตรการการดำเนินงานไปใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ และการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณในงาน รับผิดชอบของตนได้ สำหรับภาคเอกชน ผู้ประกอบการ และประชาชน สามารถนำโครงการ/กิจกรรมที่ กำหนดไปดำเนินการและร่วมกันเฝ้าระวังคุณภาพน้ำและการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิด